

Underlag till förskolerapport 2020 för Kungsholmens stadsdelsnämnd

Innehållsförteckning

Underlag till förskolerapport	3
Organisation.....	3
Kvalitetsarbets genomförande	4
Strukturella förutsättningar	7
Förskoleundersökning	8
Tillgång till förskola	9
Personalens utbildningsnivå och kompetensförsörjning	10
Insatser för att höja personalens språkliga kompetens	11
Insatser för att stärka barns språkutveckling	11
Förbättringar i personalens arbetssituation	13
Förslag till kommunfullmäktige för kommande budgetår.....	15

Underlag till förskolerapport

Anvisning

Stadsdelsnämndernas redovisningar ska följa rubrikerna nedan och de anvisningar som beskrivs under respektive rubrik. Redovisningen ska omfatta kartläggning av nuläge, analys av utvecklingsbehov, beskrivning av insatser och eventuella effekter av dessa inom respektive område.

Organisation

Anvisning

Beskriv:

- organisation på stadsdelsnämnds nivå med stödfunktioner för enheterna
- antal förskoleenheter och deras organisation
- eventuella genomförda organisationsförändringar och syfte med dessa samt, om möjligt, beskriv effekter av organisationsförändringarna

Förskoleavdelningen på Kungsholmens stadsdelsförvaltning ansvarar för kommunal förskola, öppna förskolor, parklekar och habiliteringsenheterna. Inom stadsdelsområdet finns en kommunövergripande specialförskola för barn med hörselnedsättning.

Det finns fem förskoleenheter och antalet förskolor i enheterna varierar mellan fem till sju, totalt finns det 30 förskolor. Enheterna leds av rektor och biträdande rektorer. För att skapa förutsättningar för ett närmare ledarskap gjordes en organisationsförändring inför 2020. De pedagogiska ledarnas tjänster omförhandlades till tjänster som biträdande rektorer. Effekterna av detta är att varje chef har färre medarbetare än tidigare vilket påverkat både rektorernas arbetsmiljö och medarbetarnas närhet till närmsta chef. Varje enhet har ungefär en halvtids administratör som stöd i det administrativa arbetet.

Förskoleavdelningen leds av avdelningschef som i sin organisation har en biträdande avdelningschef, en kvalitets- och utvecklingsstrateg, en köhandläggare och en administratör. Avdelningschef träffar rektorerna regelbundet i en för förskoleavdelningen gemensam ledningsgrupp där även biträdande avdelningschef och kvalitets- och utvecklingsstrateg ingår. De biträdande rektorerna deltar kontinuerligt i utvidgade rektorsmöten.

Staben har gemensamma möten där hela ledningsgrupperna deltar med fokus på kvalitetsfrågor. Därutöver finns olika mötesforum för till exempel arbete med skolplattformens införande och digitalisering, fördjupningsnätverk, vfu-samarbete, gemensamma möten för enheternas specialpedagoger och gemensamma möten för enheternas administratörer.

Kvalitetsarbets genomförande

Anvisning

Redovisa hur det systematiska kvalitetsarbetet bedrivs på stadsdelsnämnds nivå och hur förskoleenheternas kvalitetsarbete tas tillvara[1]. Beskriv de underlag för analys som används för att få en bild av förskolornas kvalitet och dess variation, exempelvis genom att beskriva vad som framkommer i olika former av dialoger. Nedan följer frågeställningar om hur stadsdelsnämnden arbetar för ökad likvärdighet och att utbildningen utgår från läroplanen.

- Beskriv hur stadsdelsnämnderna stödjer enheternas utvecklingsbehov, skapar förutsättningar för utbildningen samt verkar för att utbildningen utvecklas.
- Redogör för bakgrunden till de övergripande utvecklingsområden som stadsdelsnämnden prioriterat att arbeta med de senaste åren? Vilka skillnader i förskolornas kvalitet framkommer genom de olika underlagen?
- Beskriv om insatser genomförts med anledning av detta och vilka effekter insatserna gett.
- Redovisa vad som framkommit genom enheternas likabehandlingsarbete och klagomålshantering på olika nivåer. Beskriv om insatser har genomförts med anledning av detta och vilka effekter insatserna gett.

[1] Skollagen 4 kap. 3 §, Allmänna råd, Systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet, Skolverket 2015, sidan 15

Det systematiska kvalitetsarbetet styrs och följs upp i ILS. Alla enheter skriver verksamhetsplan, tertiärrapporter och verksamhetsberättelse, detta gör även varje enskild förskola. Förvaltningen har under några års tid arbetat med att utveckla kvalitén i dokumenten. Framför allt att alla dokument ska ägas av medarbetarna själva och att dokumenten blir ett verktyg för rektorerna i att styra och leda sina förskolor.

Effekten av arbetet är att underlagen bygger på mer kvalitativa analyser än tidigare. Målstyrningen har blivit tydligare samtidigt som dokumenten fångar upp de enskilda förskolas behov. För förvaltningen blir varje enskild förskolas kvalitet och behov synlig vilket den inte var när varje enhet skrev samlade dokument som skulle gälla för upp till åtta förskolor.

Varje förskola tar fram egna läroplansmål utifrån prioriterade områden för deras förskola som de sedan skriver in i sin verksamhetsplan. Under året planerar de, följer upp och utvärderar dessa mål i sitt eget pedagogiska verktyg. Även de kommunala målen och förväntade resultaten konkretiseras i enheterna och förskolornas verksamhetsplaner och följer sedan upp. Detta blir ett bra underlag för rektorerna inför uppföljningar i ILS som i sin tur ger underlag till förvaltningen.

Förvaltningen har varje termin kvalitetsdialoger. På grund av covid-19 genomfördes vårterminens kvalitetsdialog i samband med analysen av förskolornas T2. Alla rektorer och

biträdande rektorer deltog på en gemensam studiedag där fokus var varje enskild förskolas resultat. Rektorerne hade läst varandras T2or, och gav varandra feedback på resultat och analys i mindre grupper. Därefter genomfördes en gemensam kvalitetsdialog där alla rektorer och biträdande deltog för att fastställa om förskolan bedömdes vara röd, gul eller grön. Bedömningarna görs utifrån gemensamma utvalda kriterier. Arbetet skapar en samsyn kring likvärdighet och kvalitet för hela rektorsgruppen samt tydliggör enskilda förskolors utvecklingsbehov. I dialogen framkom att flera förskolors resultat hade förbättrats väsentligt. En bidragande orsak är förvaltningens systematiska arbete med att synliggöra varje enskild förskolas resultat som nu pågått i flera år.

Resultatet från den gemensamma kvalitetsdialogen används som ett viktigt underlag för arbetet med en likvärdig förskola. Under höstterminen genomförde förvaltningen verksamhetsbesök på de förskolor som bedömdes vara röda. Därefter genomfördes en kvalitetsdialog med rektor och biträdande rektor där fokus var på hur de arbetar och planerar för kvalitetsutvecklingen på förskolan samt hur förvaltningen kan bidra med stöd i de fall de önskade det.

Höstens kvalitetsdialoger visar att det i flera fall på de förskolor där det finns kvalitetsbrister arbetar förskollärare som brister i kompetens, vilket leder till att de inte tar det ansvar som de har enligt läroplanen. Det är inte brist på förskollärare som har orsakat kvalitetsbristerna utan kompetensen hos de anställda förskollärarna. Dessa förskollärare arbetar i större utsträckning på yngre barns avdelningar. I flera fall beskrivs att tydliga stödinsatser genomförts av ledningsteamet utan att det gett önskad effekt.

Förvaltningen har utvecklat arbetet med stadens kvalitetsindikator, WKI, till att bli ett verktyg i arbetet med likvärdighet inom förskolorna. Efter varje avdelnings bedömning samlar rektor/biträdande rektor förskolans förskollärare för att gå igenom och säkerställa relevanta bedömningar och ta fram åtgärder för ökad likvärdighet inom förskolan. Dessa åtgärder skrivs sedan in i förskolan verksamhetsplan.

Under de senaste åren har fokus varit på målstyrning mot läroplansmål och dokumentation i det systematiska kvalitetsarbetet. Undervisningsbegreppet har implementerats i förskolan utifrån den reviderade läroplanen. Forskning visar på att ju mer kunskapsorienterade läroplaner blir desto mindre utrymme för den viktiga leken. I den reviderade läroplanen tydliggörs att leken ska vara central på förskolan. Det ledning och styrning väljer att fokusera på för pedagogerna det får genomslagskraft i arbetet med barnen och det var länge sedan lekens betydelse för barnen hade det fokuset.

Förvaltningen har som ett led i detta startat ett fördjupningsarbete om lek på samtliga förskolor. I fördjupningsarbete ingår forskare från både Södertörn och Stockholms universitet. Förvaltningen organiserar tillsammans med dem fördjupningsnätverk där 15 förskollärare och fem biträdande rektorer deltar. På nätverken möts teori och praktik, forskarna bidrar med teorier och förskollärarna med sina dokumentationer från lek på förskolorna. Deltagarna, speciellt de biträdande rektorerne, har också i uppdrag att sprida sin erfarenheter till samtliga förskolor. Tyvärr har covid - 19 påverkat genomförandet, men i uppföljning med deltagande biträdande rektorer visar det på en positiv effekt av barnens möjlighet till kvalitativ fantasilek där pedagogerna tar ansvar för att inspirera och ge tid till lek utan målstyrning. Fördjupningsarbetet följs upp nu närmast i verksamhetsberättelsen och arbetet med att sprida kunskap och erfarenheterna till alla förskolor kommer att fortgå under nästa år.

Förvaltningen har tillsammans med digitaliseringsnätverket tagit fram en gemensam publiceringspolicy för stadsdelens förskolor som omfattar anvisningar för publiceringar på skolplattformens startsida och grupplärloggar. Även gemensamma samtalsunderlag för uppföljning av inskolningar, utvecklingssamtal och avslutningssamtal för blivande skolbarn har arbetats fram. Under året har förvaltningen genomfört utbildningar i skolplattformens modul planering och bedömning samt samtalsmodulen. Arbetet med skolplattformen följs upp kontinuerligt i digitaliseringsnätverket. I digitaliseringsnätverket ingår en rektor/biträdande rektor från varje förskoleenhet

På alla förskolor finns en systematik i arbetet med plan mot diskriminering och kränkande behandling. Planernas åtgärder har blivit mer konkreta, vilket bidragit till att de är enklare att följa upp. Förskolornas utvärderingar visar på att när kartläggningarna synliggjort en uppkommen risk blir åtgärderna mer konkreta och också genomförda i högre grad än vid främjande åtgärder. Kartläggningarna visar oftare på risker för kränkningar och mer sällan risker utifrån diskrimineringsgrunderna.

Planen har bidragit till en ökad kunskap om hur pedagogerna ska bemöta barn lika oavsett kön och hur pedagogerna kan arbeta normkritiskt. Pedagogerna har bland annat tydliggjort sitt språkbruk, påmint sig om vilka uttryck och förväntningar vuxna signalerar till barnen. Tillsammans med barnen har de arbetat med olikheter som en tillgång. De aktiva åtgärderna har synliggjort och minimerat riskerna på förskolorna genom att pedagogerna är mer aktiva och rörliga i utemiljön. Pandemin har medfört mer utevistelse vilket lett till att pedagogerna har en större medvetenhet när det gäller att arbeta förebyggande även utomhus. Kommunikationen mellan avdelningarna har ökat och lek/aktivitetsstationer på gården har förbättrats på förskolorna. Ur ett barnperspektiv har detta ökat närheten mellan pedagog och barn och bland annat minskat risken för kränkningar och konflikter.

Prioriterade kommande utvecklingsområden

Anvisning

- Beskriv vilka övergripande utvecklingsområden som bedöms vara särskilt viktiga för verksamhetsutveckling i stadsdelsnämndsområdets förskolor.
- Ange vilka insatser som kommer att genomföras för att öka likvärdigheten inom dessa områden och hur effekterna av insatserna ska följas upp.

Leken har en central plats i utbildningen på förskolorna

Förvaltningen har under 2020 startat ett fördjupningsarbete tillsammans med Södertörns högskola och Stockholms universitet. Förskollärare och biträdande rektorer från alla enheter har deltagit i ett fördjupningsnätverk tillsammans med lekforskare. Där har teori och praktik fått möjlighet att mötas. Fördjupningsarbetet kommer fortgå under 2021. En viktig del under 2021 är att sprida kunskap och erfarenheter till alla förskolor på Kungsholmen.

Språkutvecklande arbetssätt

Förskoleenheternas specialpedagoger är utbildade kursledare för två-dagars utbildning i flerspråkighet. De kommer under året fortsätta fortbilda pedagoger i flerspråkighet och knyta an till förvaltningens eget stöddokument i språkutvecklande arbetssätt och flerspråkighet. Förvaltningen kommer under året fokusera på uppföljning av det språkutvecklande arbetet ute på förskolorna.

Förskolegårdar och rörelse

8 av de 29 kommunala förskolorna deltar i ett rörelseprojekt i samverkan med Centrum för Epidemiologi och Samhällsmedicin vid Karolinska Institutet. Projektet kommer innebära att kunskap och arbetssätt sprids till alla förskolor på Kungsholmen. Under året ska lekvärdesfaktorer tas fram för att synliggöra vilka möjligheter till lek och rörelse som finns på förskolegårdarna.

Nya digitala verktyg

Under 2021 kommer nya moduler i Skolplattformen att börja användas. Förskolorna kommer att planera och genomföra utvecklingssamtalen med vårdnadshavarna i det digitala verktyget planering och bedömning. Förskolorna kommer också att börja följa upp varje barns utveckling och lärande genom att skriva individuella lärloggar i planering och bedömning. Det innebär att alla förskolor får tillgång till likvärdiga digitala verktyg och att vårdnadshavarna kan följa förskolans dokumentation med en större transparens. Uppföljning kommer att ske i digitaliseringsnätverket.

Förvaltningen kommer att erbjuda kompetensutveckling för barnskötare och förskollärare för att höja den digitala och kommunikativa kompetensen.

Strukturella förutsättningar

Anvisning

Obligatoriska uppgifter att redovisa (från den 15 oktober), där det är möjligt för de senaste tre åren, i tabellform gällande:

- antal inskrivna barn i kommunal förskola
- barn per personal/årsarbetare, med och utan resurspersoner,
- barn per grupp i genomsnitt och uppdelat på grupper med yngre och äldre barn
- andel legitimerade förskollärare (räknat på årsarbetare med förskolläraryrketslegitimation) som är i tjänst den 15 oktober. **Observera** att personal som är tjänst-/sjuk-/föräldraledig en månad eller längre inte ska ingå i beräkningen. Se anvisningar för statistik till SCB avseende samma datum.
- antal anställda som förskollärare
- antal anställda som förskollärare som saknar legitimation
- antal avdelningar som saknar legitimerad förskollärare som kontinuerligt undervisar barnen
- antal avdelningar med fler än en legitimerad förskollärare
- andel anställda som saknar svensk examen från pedagogisk högskoleutbildning eller gymnasial utbildning för arbete med barn

	2020	2019	2018
Antal inskrivna barn i kommunal förskola	1736	1836	1849
Barn per personal/årsarbetare, med resurspersoner	5,4	5,5	5,3
Barn per personal/årsarbetare, utan resurspersoner	5,8	5,7	5,8
Barn per grupp i genomsnitt totalt	16,2	15,7	16,1
Barn per grupp i genomsnitt yngre barn	14,1	13,9	
Barn per grupp i genomsnitt äldre barn	18,9	18,4	
Andel legitimerade förskollärare (räknat på årsarbetare med förskollärlig legitimation) som är i tjänst den 15 oktober. OBS! Läs anvisning ang. vilka som ska räknas med.	34,4%	33,1	
Antal anställda som förskollärare	109		
Antal anställda som förskollärare som saknar legitimation	3		
Antal avdelningar som saknar legitimerad förskollärare som kontinuerligt undervisar barnen	6	18	11
Antal avdelningar med fler än en legitimerad förskollärare	7		
Andel anställda som saknar svensk examen från pedagogisk högskoleutbildning eller gymnasial utbildning för arbete med barn	20	21	

Förskoleundersökning

Anvisning

Redovisa resultatet för stadsdelsnämndsområdet för samtliga indexområden, gärna i form av diagram.

Redovisa nöjd-föräldrindex för de senaste tre åren.

Kommentera skillnader i utfallet mellan de senaste tre åren. Beskriv variationer inom stadsdelsnämndsområdet och i förhållande till staden som helhet. Analysera vad variationerna beror på. Beskriv eventuella åtgärder som genomförts eller planeras med

utgångspunkt från detta.

Över tid är vårdnadshavarna i stadsdelen generellt lika nöjda jämfört med år 2019.

Jämfört med staden är vårdnadshavarna i stadsdelen generellt sett lika nöjda år 2020.

I tabellerna nedan presenteras hur resultaten för olika indexområden har utvecklats under de senaste tre åren

	2020	2019	2018
Sammanfattande omdöme	87	87	85
Utveckling och lärande	81	81	80
Norner och Värden	91	92	90
Samverkan med hemmet	81	81	81
Kost, rörelse och hälsa	80	78	75

Resultaten har förändrats marginellt mellan 2018 - 2020 inom de flesta indexområdena förutom vad gäller området kost, rörelse och hälsa. Det har utvecklats från 75% år 2018, 78% år 2019 till 80% år 2020 i stadsdelen. För staden är index 80% år 2020. Förvaltningen bedömer att det beror på att förskolorna haft ett ökat fokus på rörelse och uteverksamhet.

Resultaten mellan enheterna gällande sammanfattande omdöme skiljer sig från Marieberg och Essingens förskoleenhet som har 83% till Kungsholmens södras förskoleenhet som har 91%. Vad gäller index för samverkan med hemmen skiljer det sig mellan St Erik som har 76% till Kungsholmens södra som har 84%. Skillnaderna beror bland annat på kompetens, stabilitet och kontinuitet på förskolorna. Förvaltningens systematiska arbete med uppföljning av varje enskild förskolas kvalitet är en åtgärd för att nå högre likvärdighet i förskolornas resultat.

86% av vårdnadshavarna i stadsdelen är som helhet nöjd med förskolan (87% år 2019, 85% år 2018). 86% av vårdnadshavarna i staden är som helhet nöjda med förskolan år 2020. Två förskolor i stadsdelen har ett mycket lågt resultat på 25% och 39%. Båda förskolorna har utvecklats under året. 15 förskolor har ett resultat på över 90% vad gäller som helhet nöjd med förskolan.

	2020	2019	2018
Nöjd föräldrindex	86	87	85

Tillgång till förskola

Anvisning

Tillgång till förskola av god kvalitet för alla barn bidrar till att minska kompetensklifftorna mellan barn med olika socioekonomisk bakgrund. Att förbättra tillgången handlar bland annat om att i alla stadsdelsnämndsområden undanröja hinder för barns deltagande i förskola och att stödja alla barn och att utveckla deras språkkunskaper.

Inskrivningsgraden i förskola är lägre bland barn från socioekonomiskt utsatta grupper. En analys av orsakerna behöver ligga till grund för att utforma adekvata insatser för att öka

inskrivningsgraden.

- Har stadsdelsnämnden identifierat vilka barn som har rätt till förskola men inte går i förskola eller pedagogisk omsorg?
- Hur arbetar stadsdelsnämnden för att få kontakt med vårdnadshavare till barn som inte går i förskola eller pedagogisk omsorg?
- Har alla vårdnadshavare vars barn har rätt till förskola informerats om rätten till förskola? Hur?
- Vad vet ni om varför barn som har rätt till förskola inte är inskrivna? Hur vet ni det? Har ni samlad kunskap om orsakerna till icke-deltagande?
- Vilka insatser genomför ni för att få fler barn att skrivas in i förskolan eller pedagogisk omsorg? Med stöd av vilken kunskap utformas dessa insatser? Hur följs de upp?

Förvaltningen har identifierat de barn som har rätt till förskola men inte går i förskola eller pedagogisk omsorg. I förvaltningen är det sammanlagt 30 barn, varav 28 står i kö till förskola med senare start. Förvaltningen har mailat information om rätt till förskola till vårdnadshavarna vars barn ej går på förskola eller står i förskolekö. Förvaltningens bedömning är att det inte finns behov av ytterligare insatser för ökad inskrivningsgrad.

Personalens utbildningsnivå och kompetensförsörjning

Anvisning

Det finns ett stort rekryteringsbehov av barnskötare, förskollärare och rektorer och det pågår flera insatser i staden för att bidra till kompetensförsörjningen. En viktig förutsättning för att kartlägga behoven av insatser är att det i stadsdelsnämndernas kompetensförsörjningsplaner finns en aktuell kartläggning av personalens utbildning. Det framgår av slutsatserna i Förskolerapport 2019 att kriterier och analys av hur personalens utbildningsnivå ska följas upp behöver utvecklas.

År 2019 saknade 160 av totalt drygt 2 000 avdelningar i de kommunala förskolorna legitimerade förskollärare som kontinuerligt undervisar barnen. En av slutsatserna i Förskolerapport 2019 var att stadsdelsnämnderna behöver utveckla former för att sprida och fördela de legitimerade förskollärarna på ett mer likvärdigt sätt mellan avdelningarna.

- Beskriv vilka åtgärder som genomförts under året för att säkerställa att alla barn får kontinuerlig undervisning av legitimerade förskollärare.
- Beskriv vilka åtgärder som genomförts eller planeras för att öka andelen utbildade barnskötare och legitimerade förskollärare.

Förvaltningen följer upp varje tertiäl vilka avdelningar som saknar förskollärare samt hur rektor säkerställer undervisning av legitimerad förskollärare. Detta görs via ett speciellt underlag för dokumentation av hur förskollärlädd undervisning ska genomföras. Förvaltningen har också kartlagt vilka barngrupper som har två förskollärare och hur de kan omfördelas för att säkra att undervisningen leds av förskollärare.

Förvaltningen har 34,4 % legitimerade förskollärare och når därmed målet på 33%.

Stadsdelen utbildar kontinuerligt tillsvidare anställda som saknar barnskötartutbildning. I dagsläget går 12 barnskötare och vidareutbildar sig till förskollärare. Framöver ser inte stadsdelen samma behov som tidigare att utbilda barnskötare till förskollärare. Förvaltningen ser inte behov av att öka förskollärartätheten ytterligare. En förskollärare per avdelning är rimligt för att säkerställa god undervisning.

Insatser för att höja personalens språkliga kompetens

Anvisning

I många stadsdelsnämnder behövs fortsatta insatser för att höja personalens språkliga kompetens. Detta i syfte att kunna tillgodose läroplansuppdraget – att ge alla barn goda kunskaper i det svenska språket.

- Ser stadsdelsnämnden behov av att höja personalens kompetens i svenska språket?
- Vilka insatser har i så fall genomförts i stadsdelsnämndsområdet för att höja personalens kompetens i det svenska språket?
- Om insatser genomförts, vilka effekter har insatserna gett? Hur framkommer det?
- Hur ser kraven på kunskaper i svenska språket ut för att kunna anställas för att arbeta i förskola?

Förvaltningen ser ett behov av att höja kompetensen i det svenska språket hos cirka 20 pedagoger och har planerat att under 2021 ha en speciell utbildning för det. Utbildningen ska kopplas till förvaltningens gemensamma dokument för lärmiljöer på förskolorna.

Krav på svenska språket i tal och skrift efterfrågas i samtliga platsannonser.

Insatser för att stärka barns språkutveckling

Svenska språket

Anvisning

I stadsdelsnämndsområden med hög andel flerspråkiga barn behöver förskolans arbete med barnens språkutveckling i svenska stärkas.

- Finns det sådana områden inom stadsdelsnämndsområdet?
- På vilket sätt påverkar resultatet av språkinventeringen och variationer mellan enheterna, organisering av verksamheten?
- Finns det gemensamma handlingsplaner eller stödmaterial och andra dokument som stöd för förskolorna gällande det språkutvecklande arbetet?
- Om det finns, hur följs arbetet med handlingsplaner och stödmaterial upp?

I stadsdelsområdet finns inga specifika områden med hög andel flerspråkiga barn och därmed påverkar inte språkinventeringen organisering av verksamheten.

Förvaltningen har ett gemensamt stöddokument för språkutvecklande arbetssätt och

flerspråkighet. Varje förskoleenhet har en specialpedagog anställd som ansvarar för att kontinuerligt utbilda personalen i den två-dagarsutbildning i flerspråkighet som staden tagit fram. Specialpedagogerna kopplar även in användning av det gemensamma stöddokument i utbildningen, på så sätt följs arbetet upp kontinuerligt.

Förvaltningen har köpt in Polyglutt till alla förskolor för att stärka det språkutvecklande arbetssätten och ge de flerspråkiga barnen möjlighet att lyssna på litteratur på sitt modersmål.

Nationella minoritetsspråk

Anvisning

Barn som talar eller har anknytning till ett nationellt minoritetsspråk (finska, meänkieli, samiska, romani chib och jiddish) har rätt till ett förstärkt språkstöd i alla förskolor. Förskolan ska främja barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket. De nationella minoriteterna ska informeras på lämpligt sätt om rättigheterna när det behövs.

Stockholms stad är förvaltningsområde för finska, meänkieli och samiska. Det innebär att barn har rätt till förskoleplats där hela eller en väsentlig del av utbildningen bedrivs på finska, meänkieli eller samiska. Staden verkar för att det finns tillgång till personal med kunskaper i minoritetsspråken.

- Hur har ni informerat vårdnadshavare om rätten till förstärkt språkstöd i de nationella minoritetsspråken chib och jiddish och förskola helt eller till väsentlig del på förvaltningsområdesspråken finska, meänkieli och samiska?
- Hur ser efterfrågan på förskola på förvaltningsområdesspråken finska, meänkieli och samiska ut?
- Har förskola erbjudits helt eller till väsentlig del för barn vars vårdnadshavare ansökt om plats på finska, meänkieli eller samiska?
- Har ni personal som talar nationella minoritetsspråk och som använder sig av dessa språk i undervisningen?
- Hur arbetar ni för att öka andelen personal som kan använda sig av nationella minoritetsspråk i undervisningen?
- Hur har ni organiserat för och bedrivit undervisning på nationella minoritetsspråk?

Förvaltningen har sedan ganska lång tid tillbaka haft en finsk avdelning på en förskola. På grund av minskad efterfrågan finns den inte kvar längre. De barn som står i kö till finsk förskola vill ha en specifik fristående förskola som tillhör Sverige - Finska skolan. De barn som går på deras förskola får förtur till skolan. De barn som står i kö till Sverige -Finska förskolan väljer att gå kvar på sin ordinarie förskola i väntan på en plats på Sverige - Finska förskola. Vad gäller meänkieli och samiska har vi inga barn som talar dessa språk eller som ansökt om förskola på meänkieli och samiska. Alla våra flerspråkiga pedagoger använder sig av sitt modersmål i de fall det finns barn på samma förskola som talar samma modersmål, det gäller även minoritetsspråken. Förvaltningen kan erbjuda finskspråkig förskoleavdelning om behov finns.

Förbättringar i personalens arbetsituation

Anvisning

Utbildningsnämnden tog 2019 fram en handlingsplan för att förbättra arbetsituationen för förskollärare och barnskötare och utvecklingsarbetet har påbörjats från 2020. Handlingsplanen innehåller tio prioriterade utvecklingsområden för förbättringar i personalens arbetsituation.

Redogör för ett nuläge inom de fyra områden som anges nedan, vilka insatser som genomförts och eventuella effekter av insatserna.

Vilka skillnader finns mellan enheter/förskolor och analys av vad det beror på? Vilka insatser har genomförts eller planeras för att utjämna skillnaderna?

Grundläggande förutsättningar för förskollärares och arbetslagens uppdrag att planera, följa upp och utvärdera arbetet

Anvisning

- Finns avtalad tid till för- och efterarbete för yrkesgrupperna och hur är det i så fall formulerat?
- Finns gemensamma pedagogiska verktyg för planering och uppföljning?
- Vilka skillnader finns mellan enheter/förskolor och analys av vad det beror på? Vilka insatser har genomförts eller planeras för att utjämna skillnaderna?

Under det senaste året har rektorerna tagit fram en gemensam ram för pedagogisk utvecklingstid som gäller för alla förskollärare och barnskötare i stadsdelen. Det är formulerat på följande sätt:

Förskollärare arbetar 35 timmar i barngrupp och 4 timmar pedagogisk utvecklingstid (PUT) schemaläggs och fördelas enligt följande

- 1,5 timme arbetslagsvis planering/reflektion (1 timme tillsammans med arbetslaget och därefter ytterligare 30 min för att färdigställa dokumentationen i det pedagogiska verktyget)
- 1,5 timme schemalagd gemensam förskollärartid (Denna tid kan även genomföras enskilt men schemaläggs gemensamt så att kollegialt lärande möjliggörs vid behov)
- 1 timmes enskild planerings och reflektionstid

Övrig mötestid 1 timme i form av en terminspott eller utlagd i schemat beroende på enhetens organisation för detta. Om det under en månad är mindre än 4 timmars gemensam mötestid används tiden till enskild eller avdelningsvis planering och reflektion.

Barnskötare arbetar 37,5 timmar i barngrupp och 1,5 timmar PUT schemaläggs och fördelas enligt följande

- 1 timme arbetslagsvis planering/reflektion
- 0,5 timmar schemalagd enskild planerings och reflektionstid

Övrig mötestid 1 timme i form av en terminspott eller utlagd i schemat beroende på enhetens organisation för detta. Om det under en månad är mindre än 4 timmars gemensam mötestid används tiden till enskild eller avdelningsvis planering och reflektion.

Förvaltningen har sedan flera år tillbaka ett gemensamt pedagogiskt verktyg för planering, uppföljning och utvärdering som alla förskolor använder. Det är ett stöd för pedagogerna och inkluderar även en systematik för arbetet med plan mot diskriminering och kränkande behandling och målstyrning av läroplansmål.

Skillnader i pedagogernas kompetens påverkar användandet av det pedagogiska verktyget. Det finns förskollärare som brister i sitt ansvar för det systematiska kvalitetsarbetet. Insatser för kompetensutveckling i det systematiska kvalitetsarbetet har genomförts, bland annat genom utbildning i pedagogisk dokumentation.

Tydliga roller och tydligt ansvar i arbetslaget mellan förskollärare och barnskötare

Anvisning

- Vilket stöd ges när det gäller att tydliggöra förskollärares och arbetslagets roller och ansvar för att skapa förutsättningar för uppdraget enligt Lpfö18?
- Finns särskilda insatser för att öka barnskötarens kompetens?
- Finns fungerande rutiner för introduktion av nyanställda och/eller mentorskap?
- Vilka skillnader finns mellan enheter/förskolor och analys av vad det beror på? Vilka insatser har genomförts eller planeras för att utjämna skillnaderna?

I samband med att den nya gemensamma pedagogiska utvecklingstiden togs fram förtydligades också förskollärares ansvar för det systematiska kvalitetsarbetet samt vad barnskötarnas roll är. Specifika insatser för barnskötare som behöver utvecklas i svenska språket är planerat för nästa år och även pedagogisk grundutbildning för de barnskötare som saknar det.

Varje enhet har rutiner för introduktion av nyanställda och det finns också en introduktion som är gemensam i hela stadsdelen. Förvaltningen har gemensamma rutiner för mentorskap för nyexaminerade förskollärare.

Det finns skillnader mellan förskolor som kopplas till kompetenser, ett sätt att utjämna skillnader är interna nätverk för kollegialt lärande.

Praktiska arbetsuppgifter för förskollärare och barnskötare utöver undervisning och arbetet i barngruppen

Anvisning

- Har rutiner förändrats för arbetsuppgifter som påverkar arbetslagets arbetssituation? Exempelvis frånvarohantering, vikarieanskaffning, schemaläggning, tidsrapportering, och felanmälningar.
- Finns rutiner för löpande inskolningar?

- Vilka skillnader finns mellan enheter/förskolor och analys av vad det beror på?
Vilka insatser har genomförts eller planeras för att utjämna skillnaderna?

Som en viktig del att minska arbetsuppgifter utanför barngrupp gjorde förvaltningen en organisationsförändring med fler biträdande rektorer. Detta för att varje rektor/biträdande rektor skulle få färre medarbetare var och på så sätt kunna utöva ett närmre ledarskap. I ett närmare ledarskap får cheferna större möjlighet att hantera praktiska arbetsuppgifter på förskolorna och på så sätt underlätta för personalen i barngrupperna. Alla enheter har idag ungefär lika många anställda under varje rektor/biträdande rektor.

Varje enhet har en halvtidsadministratör för att underlätta vissa praktiska arbetsuppgifter exempelvis kopplat till lokaler och digital utrustning. Förvaltningen har sedan i maj 2020 en gemensam vikariebank som är digital och som underlättar bokning av vikarier. Rekrytering av vikarier samordnas av administratörerna och har effektiviserat vikariehanteringen och bidragit till en ökad likvärdighet samt minskat arbetsbelastningen för rektorerna.

Det finns gemensamma inskolningsrutiner som gäller för samtliga förskolor.

Hälsofrämjande förebyggande insatser för att skapa friska arbetsplatser

Anvisning

- Har strategier och rutiner förändrats för att tidigt fånga upp anställda som riskerar att bli sjukskrivna, medarbetare i sjukskrivningar eller har återkommande korttidsfrånvaro?
- Har det i så fall påverkat sjukfrånvaron?
- Vilka skillnader finns mellan enheter/förskolor och analys av vad det beror på?
Vilka insatser har genomförts eller planeras för att utjämna skillnaderna?

Stadsdelen följer stadens rehabiliteringsprocess för att fånga upp anställda som riskerar att bli sjukskrivna eller som har återkommande korttidsfrånvaro. Rektorerna har ett nära samarbete med hr-funktionen för stöd och hjälp i denna process.

Ett närmare ledarskap, som innebär att rektorer/biträdande rektorer har färre medarbetare per chef kommer att bidra positivt på arbetsmiljön på arbetsplatserna. Det är för tidigt att göra en utvärdering på den förändring som förvaltningen gjort vad gäller fler biträdande rektorer. Sjukfrånvaron under 2020 har till stor del varit påverkad av covid - 19 så den statistiken blir inte jämförbar med tidigare år.

Förslag till kommunfullmäktige för kommande budgetår

Anvisning

- Redovisa behov av och motivera förslag till gemensamma stadsövergripande insatser för förskolorna i Stockholms stad.

Gemensam organisation för digitalisering inom förskolan med samordning av skolplattformen och dess utveckling i förskolan.

Bedömarkompetens och samsyn gällande nämndindikatorn WKI:n och dess betydelse i det systematiska kvalitetsarbetet.

Stärka FOU-arbetet inom förskolan och erfarenhetsutbytet mellan stadsdelsförvaltningarna om detta.